

Kampen om Als 29. juni 1864

Natten mellem den 28. og den 29. juni 1864 var lun, og der blæste en svag nordvestlig vind. Det var overskyet og natten var "usædvanlig dunkel".

Her på dette sted gik de preussiske styrker i land natten til den 29. juni 1864.

Den politiske situation

Efter preussernes storm på Dybbøl den 18. april blev en del af den danske hær på Als. Allerede få dage efter stormen startede en fredskonference i London. Her forsøgte bl.a. England at mægle mellem Danmark og Preussen ved at foreslå en grænse stort set som den nuværende. Dette blev afvist af de danske forhandlere, som forlangte "Danmark til Ejderen". Sidst i juni brød forhandlingerne sammen og krigen fortsatte.

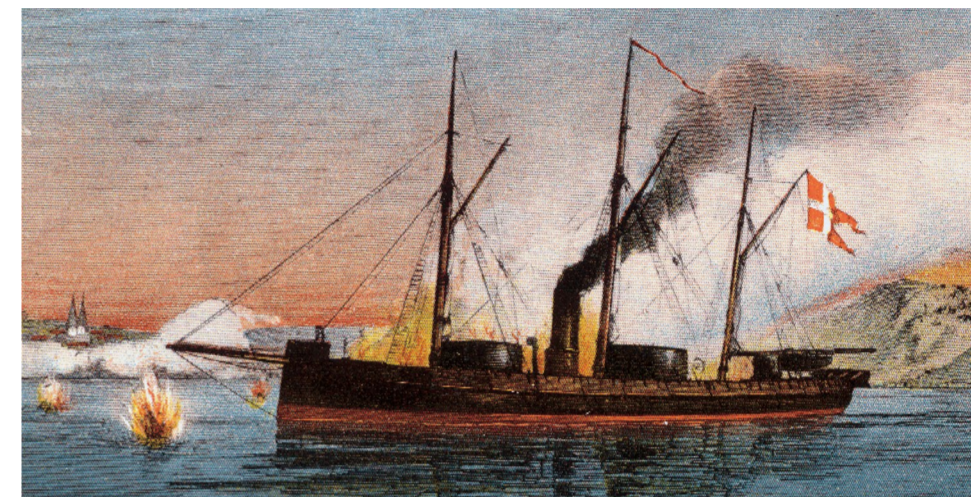
Preusseren havde travlt

Den preussiske ledelse gjorde grundige forberedelser til overførsel af tropper til Als. Der var blevet bygget 13 batterier langs kysten på Sun-

deved. Desuden var der fremskaffet 166 både og 16 pontonfærger til overførslen af styrkerne. Der skulle sejles 20.000 mand over Als - 2.600 soldater ad gangen. Man ville være sikker på, fra første færd, at få sikkert fodfæste på Als.

Danskernes forberedelser

Af den danske hær på godt 36.000 mand, var de 12.000 her på Als, med ordre om at holde øen så længe som muligt. Hovedstyrken var samlet lige nord for Sønderborg, mens der kun var 400 soldater på Arnkil. Man regnede med at flådens mest moderne skib "Rolf Krake" kunne forhindre fjendens landgangsforsøg på den nordlige del af Kær halvøen. Man havde før og efter våbenhvilen gravet løbegrave langs kysten ud mod Alssund. På stedet her lå "Skovfogedbatteriet" med to kanoner.

Flådens mest moderne skib "Rolf Krake" skulle forhindre fjendens landgangsforsøg på Arnkil.

Overgangen

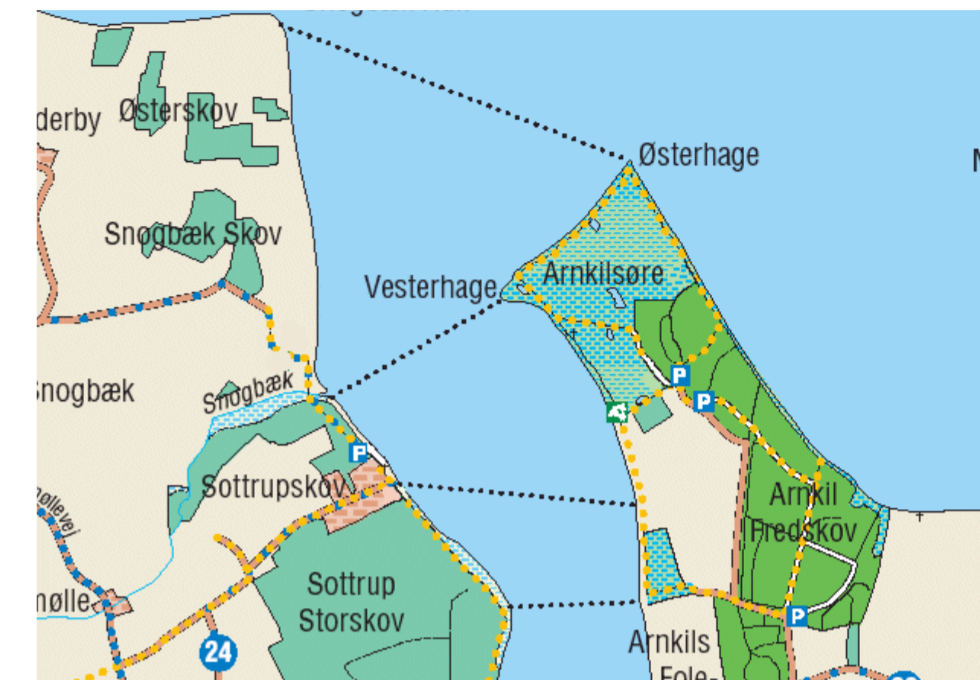
Tidligt om morgenen satte preusserne over Alssund. Hovedstyrken startede fra Sottrup Storskov kl. 02 i 95 fartøjer, og stormede 10 minutter senere i land her på Arnkil. Den danske styrke på 50 mand ved "Skovfogedhuset", der lå lige her, blev hurtigt nedkæmpet af de 1450 preussere, der væltede op ad kystskråningen.

Rolf Krake kom for sent

Først en time senere nåede Rolf Krake frem til Alssund og begyndte at skyde mod de mange både på sundet. Preusserne søgte dækning inde ved kysterne og overgangen stoppede. På skibet vidste man ikke, hvor mange mænd fjenden havde overført, eller hvordan stillingen var på land. Man kunne blot konstatere at skydningen trak mod syd. Derfor regnede man med at fjenden havde erobret Arnkil. Efter en halv time stod Rolf Krake ud af Alssund og sejlede bort - overførslen af preussiske styrker fortsatte i hastigt tempo.

Slaget er tabt

Den danske hovedstyrke, der lå i Ulkebøl - Sønderborg - området, gik mod nord og mødte fjenden. På få timer mistede den danske hær godt 3.000 soldater på Als. Heraf var 216 dræbt, resten taget til fange eller forsvundet. Vor hær trak sig tilbage til Sydals og blev herfra sejlet i sikkerhed på Fyn.

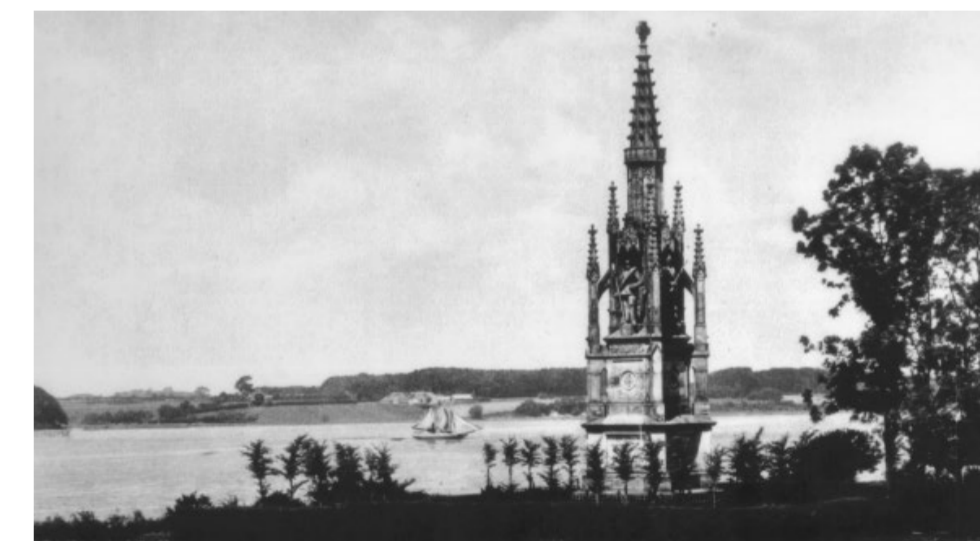

Fra de 4 overgangssteder blev der ført 2.600 preussiske soldater ad gangen over Alssund.

Kort tid efter indgik Danmark en våbenhvileaftale - og få måneder senere underskrev vi den traktat, der afstod Sønderjylland til Tyskland (Preussen).

Genforeningen

Først i 1920 - efter den 1. Verdenskrig - blev Sønderjylland genforenet med Danmark, og den nuværende grænse mellem Danmark og Tyskland blev fastlagt.

I 1872 rejste preusserne en stor mindestøtte over sejren her på Arnkil. Den blev sprængt i luften i maj 1945 af ukendte personer.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen